28-07-2018

Grzegorz Kaszyński

Czy obecność słów „W IMIĘ OJCA I SYNA I DUCHA ŚWIĘTEGO" (Mt 28:19) w dostępnych manuskryptach niezbicie dowodzi ich oryginalności?

Niezmiernie ważną rzeczą jest zwrócenie uwagi na głos krytyki tekstu w sprawie powyższych kontrowersyjnych słów z Mt 28:19. Jak wyjaśnia krytyk tekstu David A. Black:

> (…) istnieją liczne błędy w dostępnych kopiach Nowego Testamentu. Te błędy należy zidentyfikować i wydedukować poprawne brzmienie, *zanim do głosu dojdzie egzegeza*. Dlatego nowotestamentowa krytyka tekstu jest podstawą wszystkich innych biblijnych i teologicznych studiów. *Interpretacja*, nauczanie i głoszenie *nie może wchodzić w grę dopóki tekstualna krytyka nie wykona swego zadania*.[1]

Rzeczywiście, poprawna interpretacja słów „w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego" (*BT*) najpierw zależy od tego, czy istotnie figurowały one w oryginale Ewangelii Mateusza. Tymczasem wielu biblistów nie wykazuje głębszego zainteresowania tematyką autentyczności słów „w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego", gdyż sądzą, że mają one solidny i niepodważalny fundament tekstualny. Dla przykładu takie przekonanie wyraził bp Frederick H. Chase (1905), Alfred Plummer (1909), ks. Bernard H. Cuneo (1923), Samuel M. Zwemer (2015):

> **CHASE**: To całe świadectwo [m.in. mss] (...) **jednoznacznie, bez cienia wątpliwości** dowodzi autentyczności Mat. xxviii 19.[2]
>
> **PLUMMER:** Świadectwo przemawiające za jego autentycznością jest **przygniatające**.[3]
>
> **CUNEO:** Autentyczność Mateusza 28,19 ponad wszelką wątpliwość dowodzi **przygniatające** świadectwo ze wszystkich dostępnych manuskryptów i przekładów.[4]

---

[1] BLACK, ***New Testament Textual Criticism: A Concise Guide***, Baker Academic, Grand Rapids 1994, s. 12, https://books.google.co.jp/books?id=XRyex1WWc2wC 16-11-2016.

[2] CHASE, „The Lord's Command to Baptize (St. Matthew xxviii, 19)", *The Journal of Theological Studies*, 1905, s. 499. Bp Chase uznawał też autentyczność Mk 16:9-20 (s. 498).

[3] PLUMMER, ***An Exegetical Commentary on the Gospel according to S. Matthew***, Elliot Stock, London 1909, s. 432.

[4] CUNEO, „The Lord's Command to Baptise: An Historico-Critical Investigation with Special Reference to the Works of Eusebius of Caesarea (Dissertation)", 1923, s. 29.

ZWEMER: Świadectwo manuskryptów, uncjałów i kursyw, a także wszystkich starożytnych przekładów na rzecz autentyczności tego pasażu jest **przygniatające**.[5]

Obrońcy tradycyjnego brzmienia powołują się na takie kategoryczne twierdzenia, co świadczy o ich wierze w poprawność takich konstatacji. Dobrze by było najpierw je zweryfikować, gdyż sprawa dotyczy bardzo ważnych słów dla doktryny chrześcijańskiej.

Fakty

Przegląd wszystkich dostępnych mss greckich i łacińskich[6] oraz niepełny przegląd mss koptyjskich z okresu 100-400 n.e. odsłania coś zaskakującego: mamy dostęp do ***24 greckich*** rkp Ewangelii Mateusza (א B $\mathfrak{P}^{1}$ $\mathfrak{P}^{25}$ $\mathfrak{P}^{35}$ $\mathfrak{P}^{37}$ $\mathfrak{P}^{45}$ $\mathfrak{P}^{53}$ $\mathfrak{P}^{62}$ $\mathfrak{P}^{64+67}$ $\mathfrak{P}^{70}$ $\mathfrak{P}^{71}$ $\mathfrak{P}^{77}$ $\mathfrak{P}^{86}$ $\mathfrak{P}^{101}$ $\mathfrak{P}^{102}$ $\mathfrak{P}^{103}$ $\mathfrak{P}^{104}$ $\mathfrak{P}^{110}$ *058 *171 *0231 *0242 – prawie wszystkie obejmują jedynie krótkie fragmenty), ***3 łacińskich*** (a 3 h 12 k 1) i ***2 koptyjskich*** (Codex Schøyen 2350, Papyrus 62), czyli łącznie 29 rkp, ale z nich—uwaga—*tylko 4 rkp zawierają słowa „w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”* i pochodzą z czasów *po* soborze w Nicei z 325 roku! Są to (zob. Appendix):

1. **Kodeks Watykański (w j. greckim).**
2. **Kodeks Synajski (w j. greckim).**
3. **Codex Vercellensis a 3 (w łacinie).**
4. **Kodeks Schøyen 2650 (w j. koptyjskim).**[7]

„Trzyczęściowa formuła chrzcielna ma atestację tylko w ponicejskich manuskryptach Mateusza 28:19”
(prof. Christopher Buck)[8]

---

[5] ZWEMER, ***‘Into All the World’. The Great Commission: A Vindication and an Interpretation***, Princeton Theological Seminary, 2015, s. 48.

[6] NESTLE-ALAND, ***Novum Testamentum Graece***, wyd. XXVI, Deutsche Bibelstiftung, Stuttgart 1979, s. 684-710; David R. PALMER, tabela „Witnesses to Matthew” w ***The Holy Bible: A new English translation from the Greek by David Robert Palmer with translator’s footnotes and Greek textual variant footnotes. Containing a new translation of Matthew, Mark, Luke, John, James, 1 Peter, 2 Peter, 1 John, 2 John, 3 John, Jude, Revelation*** (pdf), 24 January 2018, s. 113-115, http://bibletranslation.ws/palmer-translation/ 15-05-2018. Uwzględniłem też mss odkryte po 1980 roku ($\mathfrak{P}$89–$\mathfrak{P}$131), http://www.nttranscripts.uni-muenster.de/AnaServer?NTtranscripts+0+start.anv 14-05-2015.

[7] Kodeks Schøyen 2650 jako świadek tekstu jest niepewny, ponieważ zdaje się zawierać niekanoniczną wersję Mt. Tekst koptyjski Mt 28:19 różni się od brzmienia w trzech pozostałych rkp z IV w. Czytamy w nim: „Idźcie! Uczcie wszystkich ludzi, chrzcząc ich w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego” (James M. LEONARD, ***Codex Schøyen 2650. A Middle Egyptian Coptic Witness to the Early Greek Text of Matthew’s Gospel: A Study in Translation Theory, Indigenous Coptic, and New Testament Textual Criticism***, E.J. Brill, Leiden-Boston 2014, s. 193, https://books.google.pl/books?id=C0z3AwAAQBAJ 3-10-2016).

[8] BUCK, ***Paradise and Paradigm: Key Symbols in Persian Christianity and the Bahā’ī Faith***, State University of New York Press, 1999, s. 116, kursywa dodana https://books.google.pl/books?id=whfW9rEG2h4C 29-07-2015).

Trudno zgodzić się z twierdzeniem, że świadectwo oparte tylko na 4 mss — wprawdzie ważnych, ale *ponicejskich* — jest „przygniatające”! Każdy bowiem krytyk tekstu i historyk wczesnego chrześcijaństwa doskonale wie, że nowe doktrynalne ustalenia na soborze w Nicei odcisnęły się na treści późniejszych manuskryptów. Biblista Henry H. Halley donosi, że po soborze w Nicei „jednym z pierwszych kroków cesarza [Konstantyna] było (…) zamówienie na potrzeby kościoła w Konstantynopolu PIĘĆDZIESIĘCIU BIBLII”.[9] Pod kierownictwem Euzebiusza z Cezarei[10] mieli je sporządzić najlepsi kopiści na najlepszej jakości pergaminie i czytelną kaligrafią. Niektórzy badacze sądzą, że być może Kodeks Watykański i Synajski to dwa egzemplarze z tych 50 manuskryptów.[11]

Wielu biblistów również sądzi, że w późniejszym okresie mamy urodzaj manuskryptów zawierających słowa „w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”. Z poniższej tabeli wynika, że z okresu ok. 325-800 poświadczają je *tylko 24 mss* (11 greckich, 12 łacińskich, 1 koptyjski)!

OKRES PRZEDNICEJSKI					OKRES PONICEJSKI				
Mateusza 28:19		33-100	100-200	200-325	325-400	400-500	500-600	600-700	700-800
JEST	gr.	**0**	**0**	**0**	**2**	**3**	**3**	**0**	**3**
	łac.	**0**	**0**	**0**	**1**	**5**	**1**	**2**	**3**
	kopt.	**0**	**0**	**0**	**1**	**?**	**?**	**?**	**?**
NIE OBEJMUJE	gr.	0	2	6	14	4	18	9	9
	łac.	0	0	0	1	3	0	2	0
	kopt.	0	0	0	1	?	3	3	1

Wnioski

Twierdzenie, że potrójne imię na 100% figurowało w oryginale Ewangelii Mateusza *nie ma solidnych podstaw*. Dostępne dane wskazują na jej bardzo wczesne powstanie, ale niekoniecznie oryginalność, podobnie jak to jest z niekanonicznym fragmentem Mk 16:9-20. Nawet gdyby pewne mss z II i/lub III w. ją zawierały, to — obiektywnie rzecz biorąc — wszelkie dane historyczne z okresu I-III w. (zwłaszcza świadectwo Dziejów Apostolskich[12] i

---

[9] HALLEY, ***Halley's Bible Handbook: an abbreviated Bible commentary***, wyd. 23, Grason Company, Minnesota 1962, s. 626, duże litery Halleya. Eberhard Nestle donosi, że Konstantyn poinformował o tym Euzebiusza w liście z 331 r. n.e. Chiał on, aby korzystały z nich główne kościoły w jego imperium (πεντήκοντα σωμάτια ἐν διφθέραις ἐγκατασκεύοοις) (***Introduction to Textual Criticism of the Greek New Testament***, tł. William EDDIE, Williams and Norgate, London-Edinburgh-Oxford-New York 1901, s. 54, https://archive.org/details/introductiontote00nestrich [13-04-2017]).

[10] Ten fakt może tłumaczyć dlaczego w dziełach Euzebiusza napisanych *po* 325 r. pojawia się 5 razy potrójne imię, *o ile jest ono jego autorstwa* (por. Wieland WILLKER, ***A Textual Commentary on the Greek Gospels, Vol. 1: Matthew***, 2015, s. 665, http://www-user.uni-bremen.de/~wie/TCG/TC-Matthew.pdf [14-01-2015]).

[11] „Odkryty przez Tischendorfa *Kodeks Synajski* może być jednym z tych [50] rękopisów” (Alfred J. PALLA, ***Sekrety Biblii***, Wydawnictwo Betezda, 2002, s. 16).

[12] „Znacznie częstsze są w Nowym Testamencie wzmianki o chrzcie ‘w imię Jezusa’ lub w imię Pana Jezusa (…), Jego, Jezusa Chrystusa (…). Niewykluczone więc – to opinia większości dzisiejszych egzegetów – że

fakt niejednolitego brzmienia cytatów Mt 28:19[13]), mają wydźwięk dwuznaczny, więc równie dobrze można je interpretować jako świadectwo na rzecz infiltracji słów „w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego" do tekstu biblijnego! Jednak dokładniejsza analiza tych danych nasuwa *uzasadnione* wątpliwości co do ich autentyczności.

Wskazywanie w patrystyce na cytaty Mt 28:19 zawierające potrójne imię nie stanowi przekonującego dowodu, że ma ono charakter oryginalny. Otóż nie możemy mieć całkowitej pewności czy w kopiach Ewangelii Mateusza, do których dostęp mieli wcześni apologeci, istotnie występowały słowa „w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego". Wątpliwości nasuwają choćby następujące dwa fakty: (1) *nikt z wczesnych apologetów nie zaznaczył, że tak brzmiące słowa Jezusa przytacza z Ewangelii według Mateusza;* (2) *apologeci gnostycyzują w swych dziełach*. Oznacza to, że ich cytatów biblijnych i komentarzy nie można traktować bezkrytycznie, na co zwrócił uwagę historyk Christian H. Forney:

> Ci, którzy gruntownie znają historię pierwszych stuleci wiedzą jak wiele rzeczy przypisuje się Chrystusowi i jego apostołom, a których oni nie byli autorami. Ludzie ci [Ojcowie apostolscy] bazowali w swych poglądach na dwóch rzeczach, mianowicie na ogólnie rzecz biorąc bezwartościowej tradycji oraz interpretacji słów Chrystusa „chrzcząc ich w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego". Ta interpretacja jest zdecydowanie podejrzana i to bardziej niż niektórym może się wydawać.[14]

Katolicki biblista, ks. prof. Józef Kudasiewicz zauważył:

> W Jezusowym nakazie chrztu (Mt 28, 19): „[...] udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego" należy odróżnić autentyczne, pierwotne słowa Pana (*ipsissima verba Jesu*) od elementów interpretacyjno-redakcyjnych. (…) Jakie więc słowa wypowiedział sam Jezus? Współcześni badacze przyjmują prawie powszechnie, że Jezus wypowiedział następujące zdanie: „[...] udzielając chrztu w imię moje". (…) Tak rozumiane powiedzenie Jezusa zgodne jest ze zdaniem wprowadzającym: „Dana mi jest wszelka władza" (Mt 28, 18). (…) Oryginalne słowo Jezusa przystosowano do potrzeb liturgicznych.[15]

Herbert Vorgrimler (1929-2014), niemiecki teolog katolicki, był sekretarzem i współpracownikiem Karla Rahnera, pod którego okiem doktoryzował się w 1958 roku. Od 1968 roku

---

formuła trynitarna jest tworem nieco późniejszym (…) (Bp Kazimierz ROMANIUK, ***Sakramentologia biblijna: zarys teologii sakramentów dla teologów, katechetów, duszpasterzy***, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 1994, s. 19).

[13] Niejednolite brzmienie tekstu Mt 28:19 wskazuje na „majsterkowanie" przy jego treści.

[14] FORNEY, ***The Christian Ordinances, Being a Historical Inquiry Into The Practice of Trine Immersion, The Washing of the Saints' Feet and The Love-Feast***, Board of Publication of the General Eldership of The Church of God, Harrisburg 1883, s. 28, http://archive.org/details/christianordinan00forn [14-11-2012].

[15] KUDASIEWICZ, ***Jak rozumieć Pismo Święte? 3: Jezus historii a Chrystus wiary***, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1987, s. 106, 107.

wykładał dogmatykę i historię dogmatów na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu w Lucernie. W 1972 roku Vorgrimler zastąpił Rahnera na Uniwerstytecie w Münster. Oto jego opinia w sprawie oryginalności potrójnego imienia w Mt 28:19:

> Istnieją dwie wypowiedzi Jezusa dotyczące chrztu, jednak obie nie są sformułowaniami pochodzącymi od samego Jezusa, tylko reprezentują późniejszy etap rozwoju, tj. Mateusza 28:19, które wyraźnie powstało pod wpływem liturgii i Marka 16:16 z nieoryginalnego zakończenia Ewangelii Marka z drugiego stulecia. (…) Późniejsze rozszerzenie — „w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego" (Mat 28:19) — jest trynitarnym rozwinięciem chrystologicznego wyznania.[16]

Okoliczność, że w dostępnych mss zawierających Mt 28:19 pojawia się *wyłącznie* potrójne imię, wskazuje na możliwość, że w IV wieku zaczęło ono dominować w mss biblijnych lub je zdominowało[17]. Ale ponieważ dysponujemy tylko 4 mss z tego wieku, które zawierają słowa „w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego", nie można tutaj wygłaszać dogmatycznych opinii. Nie da się wykluczyć możliwości, że współistniały z nimi takie mss, które ich nie zawierały i że z takowych mss (lub wcześniejszych) mógł cytować biskup Euzebiusz z Cezarei[18] i biskup Afrahat Syryjczyk. Wygląda więc na to, że *tradycyjne brzmienie Mt 28:19 nie stoi na bezpiecznym fundamencie tekstualnym, jak się powszechnie sądzi*.

❐

---

[16] VORGRIMLER, ***Sacramental Theology***, tł. Linda M. Maloney, The Liturgical Press, Collegeville, Minnesota, USA, 1992, s. 102, 106, podkreślenia moje, https://books.google.pl/books?id=oxeIBCrFNaIC 7-12-2016.

[17] „Jedynie w IV wieku formuła 'w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego' stała się powszechna" (John C. KERSTEN, S.V.D., ***Bible Catechism: New Revised-Vatican II Edition***, hasło „BAPTISM (podtytuł: **Into Christ.**)", Catholic Book Publishing Co., United States and Canada – Printed in U.S.A., 1973, *imprimatur*: bp Joseph B. Brunini, D.D.).

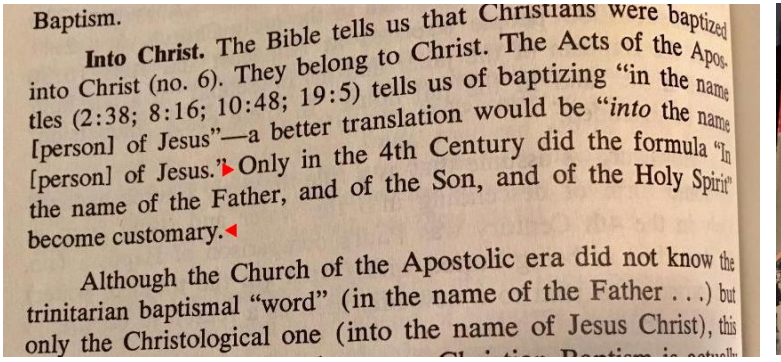
Baptism.

Into Christ. The Bible tells us that Christians were baptized into Christ (no. 6). They belong to Christ. The Acts of the Apostles (2:38; 8:16; 10:48; 19:5) tells us of baptizing "in the name [person] of Jesus"—a better translation would be "*into* the name [person] of Jesus." Only in the 4th Century did the formula "In the name of the Father, and of the Son, and of the Holy Spirit" become customary.

Although the Church of the Apostolic era did not know the trinitarian baptismal "word" (in the name of the Father . . .) but only the Christological one (into the name of Jesus Christ), this

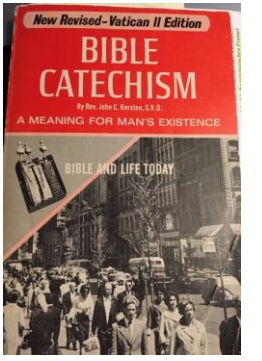

[18] „Skoro świadectwo Euzebiusza i Justyna ukazuje istnienie krótszego tekstu w takim brzmieniu [„w imię moje"], to niewątpliwie musi być oryginalne" (Erich E. Klostermann w: LIETZMANN, ***Handbuch zum Neuen Testament: Das Matthäusevangelium***, Tübingen 1909, s. 357) (wyd. 2: 1927, s. 232). Opinia Klostermanna ma szczególną wagę ze względu na jego rozległą wiedzę patrystyczną, a zwłaszcza znajomość dzieł Euzebiusza i Orygenesa.

Appendix

WYKAZ MANUSKRYPTÓW
ZAWIERAJĄCYCH FRAGMENTY EWANGELII MATEUSZA
(obejmuje mss do VIII wieku)

xxx = mss z okresu 100-400 n.e. nie obejmujące Mt 28:19
= mss z okresu 100-400 n.e. zawierające Mt 28:19

SYMBOL MSS	SYMBOL ALTERNATYWNY	DATA	OBEJMUJE
$\mathfrak{P}^{1}$		III 1	1:1-9,12,14-20
$\mathfrak{P}^{19}$	P. Oxy. 1170	IV/V	10:32–11:5
$\mathfrak{P}^{21}$	P. Oxy. 1227	IV/V	12:24-26,32-33
$\mathfrak{P}^{25}$		IV 2	18:32-34; 19:1-3,5-7,9,10
$\mathfrak{P}^{35}$		IV? 3	25:12-15,20-23
$\mathfrak{P}^{37}$		III/IV 4	26:19-52
$\mathfrak{P}^{44}$		VI/VII	17:1-3,6-7; 18:15-17,19; 25:8-10
$\mathfrak{P}^{45}$		III 5	20:24-32; 21:13-19; 25:41–26:39
$\mathfrak{P}^{53}$		III 6	26:29-40
$\mathfrak{P}^{62}$		IV 7	11:25-30
$\mathfrak{P}^{64}$ + $\mathfrak{P}^{67}$		200 8	3:9,15; 5:20-22,25-28 / 26:7-8,10,14-15,22-23,31-33
$\mathfrak{P}^{70}$	P. Oxy. 2384	III 9	2:13-16; 2:2–3:1; 11:26-27; 12:4-5; 24:3-6,12-15
$\mathfrak{P}^{71}$	P. Oxy. 2385	IV 10	19:10-11,17-18
$\mathfrak{P}^{73}$		VII?	25:43; 26:2-3
$\mathfrak{P}^{77}$	P. Oxy. 2683	II/III 11	23:30-39
$\mathfrak{P}^{83}$		VI	20:23-25,30-31; 23:39–24:1,6
$\mathfrak{P}^{86}$		IV 12	*recto*: 5:13-16; *verso*: 5:22-25
$\mathfrak{P}^{96}$		VI	3:13-15
$\mathfrak{P}^{101}$	P. Oxy. LXIV 4401	III 13	*verso*: 3:10-12; *recto*: 3:16–4:3
$\mathfrak{P}^{102}$	P. Oxy. LXIV 4402	III/IV 14	*recto*: 4:11-12; *verso*: 4:22-23
$\mathfrak{P}^{103}$	P. Oxy. LXIV 4403	III 15	*recto*: 13:55-56; *verso*: 14:3-5
$\mathfrak{P}^{104}$	P. Oxy. LXIV 4404	<250 16	*recto*:21:34-37; *verso*: 21:43,45
$\mathfrak{P}^{105}$	P. Oxy. 4406	V/VI	27:62-64; 28:1-5
$\mathfrak{P}^{110}$	P. Oxy. LXVI 4494	IV 17	*verso*: 10:13-15(14?); *recto*: 10:25-27
$\aleph^{*}$	01	IV 18	**cała**

$\aleph^2$ lub $\aleph^c$	1 rewizja	IV-VI	**cała**
$\aleph^3$	2 rewizja	VII	**cała**
A	02	V	**cała**
B	03	IV 19	**cała**
B^1		IV	**cała**
B^2		VI-VII	**cała**
C	04	V	**cała** (nie ma: 1:1,2; 5:15–7:5; 17:26–18:28; 22:21–23:17; 24:10-45; 25:30–26:22; 27:11-46; 28:15-20)
C^1		V	**cała**
C^2		VI	**cała**
C^3		IX	**cała**
D	05	V	**cała** (nie ma tylko: 1:1-20; [3:7-16 suppl.] 6:20–9:2; 27:2-12)
E	07	VIII	**cała**
L	019	VIII	**cała** (nie ma tylko 4:22–5:14; 28:17-20)
N	022	VI	**cała** (nie ma: 1:1-24; 2:7-20; 3:4–6:24; 7:15–8:1,24-31; 10:28–11:3; 12:40–13:4,33-41; 14:6-22; 15:14-31; 16:7–18:5; 18:26–19:6; 19:13–20:6; 21:19–26:57; 26:65–27:26; 27:34–28:20)
O	023	VI	7:7-22; 11:5-12; 13:7-47; 13:54–14:4,13-20; 15:11–16:18; 17:2-24; 18:4-30; 19:3-10,17-25; 20:9–21:5; 21:12–22:7,15-14; 22:32–23:35; 24:3-12
P	024	VI	1:11-21; 3:13–4:19; 10:7-19; 10:42–11:11; 13:40-50; 14:15–15:3,29-39
W	032	IV/V	**cała**
Z	035	VI	1:17–2:6,13-20; 4:4-13; 5:45–6:15; 7:16–8:6; 10:40–11:18; 12:43–13:11; 13:57–14:19; 15:13-23; 17:9-17,26–18:6; 19:4-12,21-28; 20:7–21:8,23-30,37-45; 22:16-25; 22:37–23:3,13-23; 24:15-25; 25:1-11; 26:21-29,62-71
Σ	042	VI	**cała**
Φ	043	VI	6:3–28:20
*047		VIII	**cała**
*058	Pap. G. 39782	IV 20	18:18,19,22,23,25,26,28,29
*064	w/090	VI	25:15–26:3,17-39,59-70; 27:7-30,44-56; 28:11-20
*067		VI	14:13-16,19-23; 24:37–25:1,32-45; 26:31-45
*071		V/VI	1:21–2:2
*073	w/084	VI	14:19-35; 15:2-8
*078		VI	17:22–18:3,11-19; 19:5-14
*085		VI	20:3-32; 22:3-16
*087		VI	1:23–2:2; 19:3-8; 21:19-24
*089	w/092a	VI	26:2-12

*094		VI	24:9-21
*0102	w/0138	VII	21:24–24:15
*0104		VII	23:7-22
*0106	w/0119	VII	12:17-19,23-25; 13:32,36–15:26
*0107		VII	22:15–23:14
*0116		VIII	19:14-28; 20:23–21:2; 26:52–27:1
*0118		VIII	11:27,28
*0148		VIII	28:5-19 Werset 19 zawiera słowa: ***poreuth**entes* („idźcie"), *ma**thete**usate* („czyńcie uczniów"), *pant**a*** („wszystkich"), *ba**pt**izontes* („chrzcząc")
*0160		IV/V	26:25-26,34-36
*0161		VIII	22:7-46
*0164		VI/VII	13:20-21
*0170		V/VI	6:5,6,8-10,13-15,17
*0171		300 **21**	10:17-23,25-32
*0200		VII	11:20,21
*0204		VII	24:39-42,44-48
*0231	P. Ant. 11	IV **22**	26:75–27:1-3,4
*0233		VIII	**cała**
*0234		VIII	28:11-15
*0237		VI	15:12-15,17-19
*0242		IV **23**	8:25–9:2; 13:32-38,40-46
*0250		VIII	2:12-23; 3:13-15; 5:1,2,4,30-37; 6:1-4,16-18; 7:12,15-20; 8:7,10-13,16,17,20-21; 9:27-31,36; 10:5; 12:36-38,43-45; 13:36-46; 26:75–27:2,11,13-16,18,20,22,23,26-40
*0275		VII	5:25,26,29,30
*0277		VII/VIII	14:22,28,29
*0281		VII/VIII	rozdz. 6-27 (z wieloma przerwami)
*0293	w/089, 092a	VI	21:27-28,31-32; 26:2-12
*0307		VII	11:21–12:4
ŁACIŃSKIE			
a	3	IV **24**	**cała** (nie ma tylko 25:2-12)
aur	15	VII	**cała**
b	4	V	**cała** (nie ma tylko 1:1-11; 15:12-22; 23:18-27)
d	5	V	**cała** (nie ma tylko 1:1-11; 2:20–3:7; 6:8–8:27; 26:65–27:2)
e	2	V	**cała** (nie ma tylko 1:1–12:49; 24:50–28:2)
f	10	VI	**cała** (nie ma tylko 8:16-26)
ff^1	9	VIII	**cała**
ff^2 s	8	V	11:17–28:20
g^1	7	VIII	**cała**
h	12	V	3:15–14:33; 18:12–28:20

k	1	IV/V	1:1-3,10; 4:1-14,17; 15:20-36
l	11	VIII	**cała** (nie ma tylko 1:1–2:15)
μ		V	9:17,30-37; 10:1-5,7-10
n	16	V	17:1-5,14–18:20; 19:20–21:3; 26:56-60,69-74; 27:62–28:3,8-20
π	18	VII	13:6–15:31-38
q	13	VI/VII	**cała** (nie ma tylko 3:15–4:23; 5:25–6:4; 6:28–7:8; 23:13-28)
r^1	14	VII	**cała** (nie ma tylko 1:1-16; 15:31–16:13; 21:4-21; 28:16-20)